

Medisch beroepsgeheim en verschoningsrecht in de gehandicapten zorg

Q&A bij VGN-Handreiking

1 Mag je informatie delen met andere zorginstellingen waar de cliënt ook in zorg is om de zorg goed af te kunnen stemmen?

Nee, tenzij de cliënt toestemming heeft gegeven of mag worden uitgegaan van veronderstelde toestemming. Toestemming kan gevraagd worden op het moment dat iemand in zorg komt. Van veronderstelde toestemming mag worden uitgegaan bij een verwijzing naar een andere zorginstelling of onder bepaalde omstandigheden na overlijden van de cliënt.

Zie pagina's 6, 7, 58 en 59 van de Handreiking.

2 Mag je informatie uit het zorgdossier gebruiken als er een klacht is ingediend bij de klachtencommissie?

Ja, je mag je "verdedigen" als een cliënt (of zijn vertegenwoordigers) je verwijten maken mits je daarbij de beginselen van subsidiariteit (kun je ook met andere informatie uit de voeten) en proportionaliteit (wees zo terughoudend mogelijk) in acht neemt.

Zie pagina's 7 en 52 van de Handreiking.

3 Moet een cliënt geïnformeerd worden over een MIC die mede op hem ziet?

Nee, een MIC-melding maakt in principe geen deel uit van het zorgdossier.

Algemeen wordt aangenomen dat voor het verstrekken van patiëntgegevens aan de meldingscommissie de toestemming van de patiënt mag worden verondersteld, tenzij het om uiterst gevoelige informatie gaat.

Een voorwaarde is wel dat de meldingscommissie een geheimhoudingsplicht heeft en dat - indien mogelijk - wordt volstaan met het verstrekken van geanonimiseerde gegevens. Indien herleidbare gegevens worden verstrekt aan de commissie, moet de commissie ervoor zorg dragen dat indien een (intern of extern) rapport door hen wordt opgemaakt deze gegevens worden geanonimiseerd.

Het gebruik van patiëntgegevens voor meldingssystemen dient kenbaar te zijn voor de patiënt, evenals de mogelijkheid om tegen dat gebruik bezwaar te maken. Indien de patiënt bezwaar maakt tegen het gebruik in het kader van een MIC-melding, mogen de gegevens alleen worden gebruikt als de gegevens worden geanonimiseerd.

Zie het rapport 'Melden van incidenten in de gezondheidszorg', Onderzoek in opdracht van Zon Mw, Prof. mr J. Legemaate (projectleider), Utrecht, september 2006, pagina's 79, 108 en 109.

4 **Mag je een andere zorgaanbieder informeren over seksueel grensoverschrijdend gedrag van een voormalig cliënt als je van derden hoort dat hij zich verdacht gedraagt?**

Nee, tenzij er acuut en reëel gevaar dreigt.

Zie pagina's 51 en 52 van de Handreiking.

5 **Mag of moet je informatie over cliënten verschaffen aan de Raad voor de Kinderbescherming, het AMK en het Zorgkantoor?**

AMK:

Ja, bij voorkeur met toestemming van de ouders en in ieder geval na overleg met de ouders als dat mogelijk is. Terechte melding levert geen schending van het beroepsgeheim op.

Raad voor de Kinderbescherming:

Er is geen verplichting om informatie aan de Raad voor de Kinderbescherming te geven.

Zorgkantoor/zorgverzekeraars:

Zorgverzekeraars/Zorgkantoren mogen, bij een vermoeden van fraude door een zorgaanbieder bij het declareren en als het niet lukt om te controleren op een andere wijze (bijvoorbeeld geanonimiseerd) en als gehandeld wordt volgens het Protocol Materiële Controle, gegevens opvragen. De cliënt wordt verondersteld toestemming te hebben gegeven voor inzage onder deze omstandigheden.

Zie pagina's 7, 18, 19, 51, 52 en 54 van de Handreiking.

6 **Hebben de fysiotherapeut en de GZ-psycholoog een afgeleid verschoningsrecht als (al dan niet) de AVG binnen een instelling met meerdere vestigingen niet betrokken is bij de behandeling van een individuele cliënt?**

Indien er geen AVG werkzaam is in instelling, dan is er (in beginsel) geen afgeleid verschoningsrecht.

Wanneer er wel een AVG in de instelling werkzaam is, maar deze is niet betrokken bij de behandeling, dan is de eerste vraag of de informatie waarover de fysiotherapeut of de GZ-psycholoog beschikt, verkregen is in het kader van de zorgverlening aan de cliënt. Zo ja, dan is er in beginsel wel een afgeleid verschoningsrecht.

Gebleken is dat specifieke situaties kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Van belang is bij twijfel het verschoningsrecht in te roepen en zo nodig de casus voor te leggen aan een juridisch specialist en/of het oordeel van de rechter af te wachten.

Zie pagina's 11 en 12 van de Handreiking.

7. a. **Heeft een verpleegkundige een eigen verschoningsrecht?**

Ja.

Zie pagina 9 onder 2.2. van de Handreiking.

b. **En hoe zit dat met de orthopedagoog, de maatschappelijk werker en de sociaal "verpleegkundige"?**

Er kan hier sprake zijn van een afgeleid verschoningsrecht.

Zie pagina 12 onder 3 van de Handreiking.

8 **Mag de politie vragen of een cliënt op een locatie van de instelling woont (bijvoorbeeld om te checken om een CJIB boete te innen)?**

Indien de vraag van de politie ziet op het al dan niet aanwezig zijn van de cliënt (woont de heer of mevrouw ... hier), dan geldt in zijn algemeenheid dat die vraag niet beantwoord hoeft te worden.

Echter, met het oog op de vaststelling van iemands verblijfplaats kunnen vorderingen worden opgesteld waaraan je moet meewerken, bijvoorbeeld vanwege de ernst van het misdrijf waarvan een cliënt wordt verdacht. Zorgvuldig moet beoordeeld worden of aan de relevante vereisten is voldaan.

9. **En wat nu als de politie een arrestatiebevel bij zich heeft?**

Indien sprake is van een dwangbevel (een arrestatiebevel) vanwege een openstaande boete, dan kunnen de met de tenuitvoerlegging belaste ambtenaren ter aanhouding van de te vatten persoon elke plaats betreden en doorzoeken (artikel 565, eerste lid Sv). Hierbij zullen wel weer de nodige formaliteiten in acht moeten worden genomen.

NB: duidelijk is dat geen "actie" wordt gevraagd van de instelling om behulpzaam te zijn bij de arrestatie, maar de ambtenaren mogen niet worden gehinderd. Indien "het papierwerk" van de ambtenaren in orde is, is veelal aan te bevelen, te zorgen dat het proces verder soepel verloopt (dit ook om inbreuken ten opzichte van anderen zoveel mogelijk te beperken).

10. **Kunnen verschoningsgerechtigden verplicht zijn om aangifte te doen?**

Verschoningsgerechtigden hebben geen aangifteplicht (artikel 160, tweede lid Sv). Zij zijn niet verplicht, maar wel bevoegd tot aangifte indien hij/zij anders in een noodtoestand zou belanden.

* * *